

אוריינות אקדמית לתואר שני סדנה לסטודנטיות שנה א' בתכנית ללימודי מגדר

מרצה: ד"ר מיכל רום

שנת לימודים: התשע"ו סמסטר: א היקף שעות: 1 ש"ש

מועד הקורס: ימי שני בין השעות 16:00 עד 17:30

שעות קבלה: ימי שני בתיאום מראש בדוא"ל rom.michal@gmail.com

א. מטרות הקורס

התכנית ללימודי מיגדר הנה תכנית בין-תחומית אליה מגיעות סטודנטיות מתחומי ידע מגוונים הנמצאות בשלבים מקצועיים שונים. ניסיון השנים הראה כי על מנת שהסטודנטיות יוכלו לעמוד במטלות הנדרשות מהן במסגרת התואר השני במגדר, יש צורך "ליישר קו" עבור כל הסטודנטיות ביחס לדרישות הקיימות בעולם האקדמי, ובפרט ביחס לכתיבה וקריאה אקדמית הנחוצות לשם התמצאות ושימוש בטקסטים אקדמיים, וכמובן לצורך כתיבתם של טקסטים כאלו.

לפיכך נועדה הסדנה לסטודנטיות בראשית לימודיהן בתכנית, ומטרתה לציידן בכלים הבסיסיים הנדרשים לכל תלמיד/ת תואר שני בין אם במסלול המחקרי ובין אם במסלול מגדר בשטח. במסגרת הסדנה **לא נעסוק** בתכנים של סוגי ידע שונים, אלא בדרכים שונות לאיסוף, עיבוד וייצור של ידע.

ב. תוכן הקורס

1. היכרות עם מבנה ומאפיינים של העולם האקדמי בכלל, ועם שדה המגדר באקדמיה בפרט.
2. כללי עבודה עם מקורות אקדמיים - זיהוי מקורות אקדמיים; אבחנה בין מקורות ראשוניים למשניים; שימוש במאגרי מידע; כללי הניתוח של טקסטים אקדמיים; עבודה עם ריבוי טקסטים.
3. עקרונות הכתיבה האקדמית - אמירת דברים בשם אומרם, או העיקרון של יושר אינטלקטואלי; ההכרח לבסס כל אמירה; סגנון הכתיבה הנהוג באקדמיה; כללים להגשת עבודה אקדמית.
4. מבנה עבודה אקדמית - מבוא ומרכיביו; גוף העבודה ומרכיביו; הסיכום; הכללים ליצירתם של ראשי פרקים לעבודה ושל חלוקה תמטית/קטגוריאלית.
5. כללי ההפניה והרישום הביבליוגרפי - כללי הציטוט השונים במדעי הרוח ובמדעי החברה.
6. מאפייני הקריאה האקדמית - עיבוד טקסט אקדמי כבסיס לכתיבה אקדמית.
7. כללי כתיבה נכונה - תקניות המשפטים ובהירותם; מבנה הפסקה וחלוקה נכונה לפסקאות; קישור בין פסקאות ויצירה של טיעונים רציפים ומובנים; כתיבה אינטגרטיבית והשוואתית.
8. הנחיה בתהליך מציאת נושא ומנחה לתיזה, והיכרות עם כל דרישות הרלוונטיות והמעודכנות לכתיבת הצעת מחקר לתיזה בתכנית ללימודי מיגדר באוניברסיטת בר אילן.

ג. מהלך המפגשים

הסדנה תתקיים במהלך סמסטר א' במשולב עם מפגשי הקולוקוויום המחלקתי. כלומר שבשבועות בהם מתקיים קולוקוויום מחלקתי לא מתקיים מפגש בסדנה. בכל מפגש נדון בנושא אחר לפי התכנית המפורטת בהמשך, כאשר בכל מפגש יוזמנו הסטודנטיות להביא לדין פתוח גם מהתלבטויותיהן האישיות והמקצועיות לגבי האתגרים שמזמנת להם השנה הראשונה בתכנית ללימודי מגדר. מפגש אחד או שניים יתקיימו במפוצל לתלמידות המסלולים השונים: שטח ומחקרי. הודעה על הפיצול תועבר על כך מראש.

ד. דרישות הסדנה

חובות הסדנה: נוכחות במפגשים והשתתפות פעילה.

מרכיבי הציון: ציון עוברת/לא-עוברת יינתן בקורס על בסיס נוכחות והשתתפות במפגשים.

מטלות: במסגרת הסדנה ינתנו מספר מטלות שמטרתן לאפשר התנסות בסוגיות הנדונות (איסוף מידע, קריאה, סיכום ועיבוד חומר, כתיבה ורישום ביבליוגרפי נכון). הגשת המטלות הינה רשות ונתונה לשיקול דעתה של כל סטודנטית. מומלץ מאד לעשות זאת בכדי לקבל משוב על כל מטלה ולהשלים בכך את תהליך הלמידה של הנושאים המדוברים.

ה. ביבליוגרפיה

- וולפה, עידית, ועמית, עירית. 2006. לכתוב עבודת מחקר. אוניברסיטת תל אביב. דיונון: ת"א. פולמן, שושנה. 1977. במעגלי העיון הלימודי. הוצאת רכס: אבן יהודה.
- צבר בן יהושע נעמה, (עורכת). 2001. מסורות וזרמים במחקר האיכותי. ת"א: דביר.
- קופרברג, עירית (עורכת). 2010. חקר הטקסט והשיח: רשומון של שיטות מחקר. באר שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון.
- שלסקי, שלמה, ואלפרט, ברכה. 2007. דרכים בכתיבת מחקר איכותני: מפירוק המציאות להבנייתה טקסט. תל-אביב: מכון מופ"ת.
- שקדי אשר, 2004. מילים המנסות לגעת, מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. הוצאת רמות, אוניברסיטת ת"א.
- ספקטור-מרזל, גבריאלה ותובל משיח, רבקה(עורכות). 2010. מחקר נרטיבי: תיאוריה, יצירה ופרשנות. ירושלים: מכון מופ"ת.

The Chicago Manual of Style, 15th Edition, Chicago: University of Chicago Press, 2003. http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide.html

1. תכנית מפורטת של מפגשי הסדנה

התכנית כפופה לשינויים בהתאם לשיקול דעתה של המרצה

מפגש 1: הסבר על מטרות הסדנה ועל תכנית המפגשים

תיאור מסלול הלימודים ותהליך ההתפתחות הצפוי של סטודנטית לתואר שני בלימודי מגדר - תיאור שלבי העבודה ותחנות עיקריות בדרך: מתי צריך לעשות מה ואיך, תוך מתן דגש על מגוון המשאבים המוצעים לסטודנטית בדרכה להשיג מטרות אלו, ותיאום ציפיות ביחס למקומם של בעלי התפקידים השונים בתהליך (הסטודנטית, המזכירות, סגל ההוראה, ראש החוג, המנחים, ועוד).

מפגש 2: סוגי מקורות מידע ודרכים להערכתם

בשיעור זה נכיר יותר לעומק את סוגי מקורות המידע העומדים לרשותנו בעולם האקדמי - ספרים, ספרים ערוכים, ספרי לימוד, כתבי עת ועוד ונלמד להבדיל בין מקורות מדעיים ומקורות מידע פופולרי. נדון גם בדרכים להערכת מקורות מידע באינטרנט.

מפגשים 3-4: דרכים וכלים לאיסוף מידע

כיצד מגדירים נושא לצורכי חיפוש מידע אודותיו? מה ההבדל בין מקורות מידע ראשוניים למקורות מידע משניים? מהם מאגרי מידע אלקטרוניים ואלו מאגרים רלוונטיים ללימודי מגדר? כיצד מחפשים מידע איכותי במאגרים אלו? ועוד.
מטלה מס' 1: חיפוש מכוון במאגרי מידע אלקטרוניים לפי נושא מסוים לבחירתכן.

מפגש 5: כללי ההפניה והרישום הביבליוגרפי

הסבר על שיטות רישום ביבליוגרפי שונות (APA ו- MLA) ומתן הנחיות מפורטות על פי כללי ה- APA בדגש על צורות ההפניות בגוף העבודה ו/או בהערות שוליים; הצגה של תוכנות לניהול ביבליוגרפיה.
מטלה מס' 2: תרגול רישום ביבליוגרפי והפניות לפי הכללים

מפגשים 6-7: מבנה העבודה האקדמית

הסברים מפורטים והדגמות לגבי מה נכלל בכל פרק – במדעי החברה: הקדמה, מבוא, סקירת ספרות, מתודולוגיה, ממצאים, דיון וסיכום; במדעי הרוח – מבוא, גוף העבודה, סיכום; כללים לבניית השלד של העבודה האקדמית - "ראשי הפרקים" לפי כל דיסציפלינה.

מפגש 8: קריאה אקדמית

מהי קריאה אקדמית? איך כדאי לקרוא טקסטים אקדמיים? מבנה חלקי המאמר, הבחנה בין עיקר לטפל, זיהוי ההשערות, חילוף טענה מרכזית.
מטלה מס' 3: קריאה וניתוח מכוון של מאמר לדוגמא

מפגש 9: הצגה מול קהל בהקשר אקדמי/מדעי

כיצד להתכונן להצגת רפראט או הרצאה בכנס מדעי, עקרונות יסוד להכנת המצגת ועמידה מול קהל

מפגש 10: מפגש מפוצל מסלול שטח ומסלול מחקרי

- למחקרי: כל מה שרצית לדעת על התיזה במגדר ולא היה לך את מי לשאול מיועד לסטודנטיות במסלול המחקרי: חוקים, נהלים, כללים, אפשרויות, דוגמאות ועוד.
- לשטח: מה בין אקדמיה לשטח בהקשר המגדרי? מיועד לסטודנטיות במסלול מגדר בשטח: מפגש פתוח על סוגיות המאפיינות את החיבור שבין אקדמיה לשטח בשדה הפמיניזם בישראל

מפגש 11: קריאה וכתיבה ביקורתית

עקרונות של הנגדה והשוואה וטכניקות למיזוג של טקסטים ואינטגרציה ביניהם; אבחנה בין עובדה, פרשנות, וטענה; מבנה הטיעון האקדמי וכתיבת טיעון ביקורתי.
מטלה מס' 4: השוואה נושאית בעמוד אחד בין שני מאמרים שיוצגו בכיתה; חילוף טיעון מרכזי מתוך מאמר וכתיבה של טיעון נגד ביקורתי.

מפגש 12: כתיבה נכונה באקדמיה על קצה המזלג

עקרונות ושלבי הכתיבה המדעית, שיטות לארגון וסיכום חומר; מבנה הפסקה ומבנה העבודה; רענון כללי כתיבה נכונה ותקנית של משפט, סימני פיסוק ופסקאות.
מטלה מס' 5: תיקון טקסט שיינתן ללא סימני פיסוק וללא הפניות.

מפגש 13: סיכום

תיקון משותף של המטלות בכיתה וחזרה על נקודות מרכזיות שיעלו כבוערות במסגרת המפגשים.

בהצלחה!